

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
Broj: 71 0 P 044621 16 Rev 2
Dana, 02.06.2016. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Stake Gojković kao predsjednika vijeća, Violande Šbarić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja P.M. , iz K., koju zastupaju R.P., advokat iz B., ..., te advokati iz Zajedničke advokatske kancelarije R.T. i N.M., iz B., ..., te ZZ „15. maj“ K., koga zastupa R.V., advokat iz B., protiv tuženih B.P., S.P., M.P. i S.P.1, koje zastupa Z.B., advokat iz B., ..., Opštine K., koju zastupa Pravobranilaštvo Republike Srpske, Sjedište zamjenika Banjaluka i JODP K.s. K., koga zastupa Č.Đ., advokat iz B., ..., radi utvrđenja i predaje u posjed, vrijednost spora 40.000,00 KM, te po protivtužbi protivtužitelja M.P. i S.P.1, protiv protivtuženih P.M. , ZZ 15. m. K., Opštine K. i JODP K.s. K., radi utvrđenja, vrijednost spora 11.000,00 KM, odlučujući o reviziji protivtužitelja, te S.P. i B.P., izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 044621 15 Gž 2 od 30.09.2015. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 02.06.2016. godine, donio je

PRESUDU

Revizija protivtužitelja M.P. i S.P.1 se odbija.

Revizija S.P. i B.P. se odbacuje.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 044621 10 P 2 od 29.08.2013. godine odbijeni su tužbeni zahtjevi tužitelja P.M. i ZZ 15. m. K. za utvrđenje da su ništavi zaključak IO SO K. broj: 01/1-012-140/95 od 17.11.1995. godine, ugovor zaključen na osnovu rješenja SO K. broj: 01-26/96 od 22.03.1996. godine, između M.P. i SIZ stanovanja S.K., te ugovor o otkupu stana zaključen između O.K., te M.P. i S.P.1 dana 04.10.2002. godine, pod brojem ovjere: Ov-17193/2, kao i da se na osnovu presude izvrši brisanje prava vlasništva upisanog u njihovu korist, na stanu u K., u ..., te da se imenovani isele iz tog stana i da ga predaju u posjed tužitelju ZZ 15. m. K. (stav 1. izreke). Istom presudom odbijen je protivtužbeni zahtjev M.P. i S.P.1 za utvrđenje da imaju pravo da nastave koristiti sporni stan po osnovu ugovora o korištenju stana, s pravom na njegov otkup (stav 2.). Obavezani su tužitelji da tuženoj Opštini K. na ime troškova parničnog postupka isplate iznos od 6.437,50 KM (stav 3.). Dopunskim rješenjem istoga suda od 28.10.2013. godine odbijen je zahtjev tuženih M.P. i S.P.1 da im tužitelji nadoknade troškove parničnog postupka (stav 1. izreke), te

su obavezani tužitelji da tuženima B.P. i S.P. nadoknade troškove parničnog postupka u iznosu od 5.791,50 KM (stav 2.).

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 044621 14 Gž od 13.06.2014. godine žalba tužitelja ZZ 15. m. K. je usvojena i prvostepena presuda preinačena tako što je utvrđeno da je ništav zaključak IO SO K. broj: 01/1-012-140/95 od 17.11.1995. godine, te ugovor zaključen na osnovu rješenja SO K. broj: 01-26/96 od 22.03.1996. godine, između M.P. i SIZ stanovanja S.K., kao i ugovor o otkupu toga stana zaključen između tužene O.K., te M.P. i S.P.1 dana 04.10.2002. godine, broj: Ov-17193/2 i naloženo je da se na osnovu prvostepene presude izvrši brisanje istih kao vlasnika spornoga stana, da se oni isele iz stana i da predaju ovom tužitelju u posjed stan oslobođen od lica i stvari, te da mu na ime troškova parničnog postupka tuženi solidarno isplate iznos od 12.390,00 KM, sa zateznom kamatom od 29.08.2013. godine do isplate (stav 1.). Obavezani su tuženi da ovom tužitelju na ime sastava žalbe solidarno isplate iznos od 900,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 20.09.2013. godine do isplate (stav 2.). Žalba tužiteljice P.M. je odbijena i prvostepena presuda u odnosu na istu potvrđena (stav 3.). Žalbe tužiteljice P.M. i tuženih B.P., S.P., M.P. i S.P.1, izjavljene protiv dopunskog rješenja prvostepenog suda broj: 71 0 P 044621 06 P od 28.10.2013. godine, su usvojene i to rješenje ukinuto bez vraćanja na ponovni postupak (stav 4.). Odbijen je zahtjev tužiteljice P.M. za naknadu troškova sastava žalbi u iznosu od 1.317,00 KM (stav 5. izreke). Odbijen je zahtjev tuženih B.P., S.P., M.P. i S.P.1 za naknadu troškova sastava žalbe u iznosu od 1.316,25 KM (stav 6.).

Nakon donošenja drugostepene presude tuženi B.P., S.P., M.P. i S.P.1 su podneskom od 06.08.2014. godine postavili zahtjev drugostepenom sudu za donošenje dopunske odluke o protivtužbenom zahtjevu.

Drugostepeni sud je presudom broj 71 0 P 044621 15 Gž 2 od 30.09.2015. godine, povodom žalbe tužitelja ZZ 15. m. K., a po prijedlogu tuženih za donošenje dopunske odluke, potvrdio presudu Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 044621 10 P 2 od 29.08.2013. godine, u dijelu kojim je odlučeno o protivtužbenom zahtjevu (stav 2 izreke). Odbio je zahtjev tuženih za naknadu troškova sastava žalbe u iznosu od 1.316,00 KM.

Blagovremeno izjavljenom revizijom protivtužitelji, te S.P. i B.P., pobijaju drugostepenu presudu zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijana odluka preinači i protivtužbeni zahtjev u cjelini usvoji ili ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tužiteljica P.M. predlaže da se revizija odbaci kao nedozvoljena ili odbije kao neosnovana.

Revizija protivtužitelja M.P. i S.P.1 nije osnovana, a revizija S.P. i B.P. je nedozvoljena.

Predmet spora u ovoj parnici po tužbi bio je zahtjev tužitelja za utvrđenje ništavosti zaključka IO SO K. od 17.11.1995. godine o davanju saglasnosti za prenos stanarskog prava na spornom stanu, za utvrđenje ništavosti ugovora o korištenju toga stana zaključenog između tuženog M.P. i SIZ stanovanja S.K. dana 22.03.1996. godine i ništavosti ugovora o otkupu stana zaključenog između O.K., te M.P. i S.P.1 dana

04.10.2002. godine, kao i zahtjev za brisanje upisa prava vlasništva na tom stanu, te za iseljenje i predaju u posjed istoga stana tužitelju ZZ 15. m. K..

Tuženi M.P. i S.P.1 su tokom postupka postavili eventualni protivtužbeni zahtjev, kojim su zahtijevali da sud, u slučaju da odluči da je ništav sporni ugovor o otkupu stana, utvrdi da isti imaju pravo da nastave da koriste sporni stan po osnovu ugovora o korištenju stana, s pravom na njegov otkup, prema članu 20. Zakona o privatizaciji državnih stanova, Prečišćeni tekst („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 72/07, te 59/08, 58/09 i 71/10, dalje: ZPDS).

Polazeći od činjeničnih utvrđenja: da je prednik tuženih B.P., S.P., M.P. i S.P.1, sada umrli Đ.P., bio nosilac stanarskog prava na spornom stanu, na osnovu rješenja prednika tužitelja ZZ 15. m. K., RO 25. m., OOUR U.t., S.K., od 24.11.1981. godine, kojim mu je predmetni stan dodijeljen na korištenje, da se u stan uselio zajedno sa suprugom B. i sinovima M. i S. s kojima je sve do 1996. godine živio u stanu, kada je isti napustio zajedno sa suprugom i sinom S., da je stan predao SIZ stanovanja K., s kojim je sporazumno raskinuo ugovor o korištenju toga stana, kako je navedeno u uvjerenju SIZ stanovanja K. broj: 01-121/96 od 05.09.1996. godine; da je IO O.K. dana 17.11.1995. godine dao saglasnost Đ.P. da može prenijeti stanarsko pravo na sinove M. i S. i da je ovim zaključkom naloženo da na osnovu te saglasnosti, SIZ stanovanja K. zaključi ugovor o korištenju stana sa novim korisnicima; da je M.P. sa Opštinom K. zaključio ugovor o korištenju spornog stana dana 22.03.1996. godine, a zatim i ugovor o njegovom otkupu dana 04.10.2002. godine; da je Đ.P. od JP ŠS na osnovu rješenja od 12.10.2000. godine, dobio stan u B., u Ulici ..., na osnovu kojeg je zaključio ugovor o korištenju stana i da je taj stan otkupio, prvostepeni sud je odbio i tužbeni i protivtužbeni zahtjev.

Odlučujući o žalbama tužitelja, izjavljenim protiv prvostepene presude, drugostepeni sud je presudom od 13.06.2014. godine, usvojio žalbu tužitelja ZZ 15. m. K. i u odnosu na njega preinačio prvostepenu presudu tako što je u cjelini usvojio njegov tužbeni zahtjev uz obrazloženje da se raspolaganja spornim stanom nisu mogla vršiti bez saglasnosti ovog tužitelja koji je finansirao njegovu kupovinu i bio nosilac prava raspolaganja i davanja na korištenje toga stana, te da stoga ne postoji valjan pravni osnov da tuženi M.P. sa porodicom nastavi da koristi predmetni stan, da prenos stanarskog prava s ranijeg nosioca stanarskog prava Đ.P. na imenovanog nije izvršen na zakonit način, pa da su ta raspolaganja suprotna prinudnim propisima. Kako je ugovor o korištenju stana od 22.03.1996. godine zaključen bez saglasnosti ovog tužitelja i bez odgovarajućeg akta koji predstavlja punovažan osnov za useljenje u stan, u smislu odredbe člana 11., u vezi sa odredbom člana 24. ZSO, našao je da prema odredbi člana 103. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 29/78, 39/85 i 57/89, te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04 – u daljem tekstu: ZOO), u vezi sa odredbama članova 6., 12. stav 1. Zakona o stambenim odnosima ("Službeni list SRBiH" broj 14/84, 12/87 i 36/96, te "Službeni glasnik RS" broj 19/93, 22/93, 12/99 i 31/99 u daljem tekstu: ZSO), kao i članova 10. i 14. ZPDS, to ima za posljedicu ništavost tog ugovora, a slijedom toga i ugovora o otkupu stana od 04.10.2002. godine. Žalbu tužiteljice P.M. odbio je i u odnosu na nju potvrdio prvostepenu presudu iz razloga što je našao da je pravilan zaključak prvostepenog suda da ona nije aktivno legitimisana u ovoj parnici.

Osporenom presudom od 30.09.2015. godine, koju je drugostepeni sud donio po zahtjevu tuženih od 06.08.2014. godine za donošenje dopunske drugostepene presude radi odlučivanja o protivtužbenom zahtjevu, drugostepeni sud je potvrdio prvostepenu presudu kojom je odbijen kao neosnovan protivtužbeni zahtjev protivtužitelja M.P. i S.P.1 uz obrazloženje da je M.P. trajno koristio sporni stan sa svojim ocem i nosiocem stanarskog prava Đ.P., da je Đ.P. prestao da koristi taj stan 1996. godine, jer je postao nosilac stanarskog prava na stanu u B., a da je njegov sin M.P., koji je do tada bio član njegovog porodičnog domaćinstva nastavio da koristi predmetni stan, iz čega proizilazi da je on nesmetano bespravno koristio predmetni stan od 1996. godine pa do podnošenja tužbe u ovoj parnici dana 15.04.2002. godine.

Osporena drugostepena presuda, kojom je odlučeno o protivtužbenom zahtjevu protivtužitelja M.P. i S.P.1, je pravilna i zakonita.

Prema činjeničnim utvrđenjima prvostepenog suda tužitelj ZZ 15. m. K. se zahtjevima za povrat predmetnog stana obraćao Đ.P. (nosiocu stanarskog prava dana 19.10.2000. i 15.11.2000. godine), te opštini K. 28.11.2000. godine, radi iseljenja člana njegovog porodičnog domaćinstva, a tužbu za predaju u posjed predmetnog stana podnio je sudu dana 15.04.2002. godine. Slijedom toga, drugostepeni sud je u osporenoj presudi pravilno zaključio da tuženi M.P. (sin bivšeg nosioca stanarskog prava) nije neprekidno nesmetano koristio predmetni stan u vremenskom periodu propisanom odredbom člana 30. SZO, te da stoga nije mogao steći stanarsko pravo na predmetnom stanu u smislu ove zakonske odredbe, obzirom da nije bio nesmetani bespravni korisnik stana u kontinuiranom vremenu kako to predviđa odredba člana 30. stav 2. i 7. ZSO.

Imajući u vidu navedeno drugostepeni sud pravilno nalazi da tuženi M.P. sa svojom porodicom dugogodišnjim stanovanjem nije stekao ni pravo trajnog i nesmetanog korištenja predmetnog stana, te da mu ne pripada pravo ni na zakup odnosno otkup spornog stana, jer to pravo ne izvodi iz prava nosioca stanarskog prava, obzirom da je stanarsko pravo nosioca stanarskog prava Đ.P. sa predmetnog stana preneseno u stanarsko pravo na drugi stan koji se nalazi u B., pa je tuženom M.P. time omogućeno da kao član porodičnog domaćinstva nosioca stanarskog prava ostvari pravo na dom na stanu u B., shodno članu 8. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Suprotno revizionoj tvrdnji protivtužitelja, pravilan je zaključak drugostepenog suda da je M.P. sa svojom porodicom počeo koristiti sporni stan kao nezakoniti korisnik od 01.03.1996. godine, kada je njegov otac kao nosilac stanarskog prava iselio iz tog stana i odselio u B. gdje je postao nosilac stanarskog prava na drugom stanu, te da ga je u tom svojstvu nesmetano koristio sve do podnošenja tužbe sudu u ovoj parnici dana 15.04.2002. godine, kao i da nije neprekidno nesmetano koristio predmetni stan u vremenskom periodu propisanom odredbom člana 30. SZO i da stoga nije mogao steći stanarsko pravo na predmetnom stanu u smislu ove zakonske odredbe. Činjenica da je tužbu sudu toga dana podnijela P.M., kao treće lice, a ne davaoc stana na korištenje ZZ 15. m. K., koji je svojstvo tužitelja u ovoj parnici stekao 27.09.2010. godine, na šta se ukazuje u reviziji, nije od uticaja na ishod ove parnice po protivtužbi iz razloga što, suprotno stavu revidenata, podnošenjem zahtjeva za iseljenje bespravnog korisnika stana i od trećeg lica, a ne samo davaoca stana na korištenje, bespravni korisnik od tada

nije nesmetani korisnik stana i ne može steći pravo na tom stanu u smislu odredbe člana 30. ZSO.

U situaciji kada je drugostepenom odlukom u ovoj parnici od 13.06.2014. godine usvojen zahtjev davaoca stana na korištenje tužitelja ZZ 15. m. K. za iseljenje iz spornoga stana njegovih korisnika M.P. i S.P.1, a revizija tuženih protiv takve odluke odbijena presudom ovoga suda od 30.04.2015. godine, bez uticaja su na ishod spora po protivtužbi u ovoj parnici tvrdnje protivtužitelja da je pravosnažno odbijen zahtjev davaoca stana na korištenje za njihovo iseljenje iz tog stana podnesen protiv njih u upravnom postupku.

Neutemeljen je i paušalan i revizioni prigovor da drugostepeni sud nije mogao donijeti osporenu presudu o protivtužbenom zahtjevu bez zakazivanja rasprave, budući da prema stanju spisa za to nije bilo razloga propisanih odredbom člana 217. Zakona o parničnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP).

Imajući u vidu naprijed navedeno reviziju protivtužitelja M.P. i S.P.1 je valjalo kao neosnovanu odbiti na temelju odredbe 248. ZPP.

Revizija S.P. i B.P. je nedozvoljena iz slijedećih razloga:

U konkretnom slučaju parnične stranke po protivtužbi su protivtužitelji M.P. i S.P.1, te protivtuženi P.M., ZZ 15. m. K., O.K. i JODP K.s. K..

Prema odredbi člana 237. stav 1. ZPP protiv pravosnažne presude donesene u drugom stepenu reviziju mogu izjaviti stranke.

Kako iz stanja spisa proizlazi da S.P. i B.P. nisu bili stranke po protivtužbi, slijedom toga oni nisu lica ovlaštena za podnošenje vanrednog pravnog lijeka i pobijanje drugostepene odluke o protivtužbenom zahtjevu.

Odredbom člana 247. st. 1. ZPP propisano je da će neblagovremenu, nepotpunu ili nedozvoljenu reviziju odbaciti revizijski sud, ako to u granicama svojih ovlaštenja nije učinio prvostepeni sud.

Odredbom člana 247. st. 2. istog zakona propisano je da je revizija nedozvoljena, između ostalog, ako ju je izjavilo lice koje nije ovlašteno za podnošenje revizije.

Kako su u ovom slučaju reviziju izjavili i S.P. i B.P., kao neovlaštena lica, u skladu sa navedenim zakonskom odredbama, o njihovoj reviziji odlučeno je kao u izreci rješenja.

Predsjednik vijeća
Staka Gojković

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić